

hierdoor genoodzaakt sterke fortificaties op te richten om zich tegen de Geldersen, onder leiding van Maarten van Rossum, te verdedigen. Pasqualini werkte als zodanig in Diest, Luik, 's-Hertogenbosch, Buren, Amersfoort, Leerdam en Mechelen.

Hij verblijft ook een tijdje in Amsterdam, waar hij ontwerpen maakt voor de muren van deze stad. Op 6 oktober 1546 is hij in Zeeland, waar hij werkt aan de fortificaties van Middelburg. Naar alle waarschijnlijkheid is hij hierna teruggekeerd naar Buren en opnieuw begonnen met het kasteel.

Door de plotselinge dood van Maximiliaan van Egmond op 23 december 1548 stond Pasqualini zonder opdrachtgever.

Op 15 april 1549 treedt hij in dienst van de hertog van Juliers (Jülich = Gulik) in het Rijnland. Pasqualini vestigt zich in Juliers en begint aan de reconstructie van de stad en het kasteel, die verwoest waren door een brand.

Pasqualini overlijdt in 1559.

Bronnen:

H. Hardenberg „Pasqualini, architecte Bolonais aux Pays-Bas” in Studi in onore di R. Filangieri II pag. 383-395.

G.C. Labouchère „De toren der N.H. St. Nicolaaskerk te IJsselstein” in Oudheidkundig Jaarboek, 3e serie, van het Bulletin van de Nederlandse Oudheidkundige Bond, 1922.

idem „Aantekeningen over Alexander Pasqualini en zijn werk” in Oudheidk. Jaarb., Bull. Ned. Oudh. Bond, 1938.

E. Vermeulen „Handboek tot de geschiedenis der Nederlandse Bouwkunst” II, 129-135.

Nog eens Alexander Pasqualini

door M.H.H. Doesburg

Nadere gegevens over het gezin van de in voorgaand artikel genoemde bouwmeester Alexander Pasqualini vond ik op een onverwachte plaats, n.l. in de transportregisters van de stad IJsselstein (Rijksarch. Utrecht, rechterl. arch., inv. no. 648).

Twee akten maken melding van Alexander's weduwe en kinderen:

1) transportakte van 14 oktober 1569.

Daarin wordt, na gerechtelijke verkoop, het huis de Moriaan, gelegen aan de Achterstraat (nu Utrechtsestraat) binnen IJsselstein, in eigendom overgedragen aan Elysbeth, weduwe van Alexander van Pasqualijn, voor 950 gulden. Dat huis was belast met 800 gld. ten behoeve van genoemde Elysbeth.

Het stond op de hoek van de Hofstraat, ter plaatse van de huidige percelen Utrechtsestraat 46 en 48, dus waar vroeger „Concordia” stond.

2) transportakte van 3 juli 1596.

Daarin dragen de erfgenamen van voornoemde Elizabeth, nu voluit genoemd Elizabeth Schouten, het bovengenoemde huis „daer deeser tijt den Moeriaen uuyt hanght”

in eigendom over aan Harman Adriaenss., waard in de Moriaan.

Deze akte levert ons niet alleen de volledige naam van Alexander's weduwe, t.w. Elizabeth Schouten, maar ook die van hun beider erfgenamen:

- a) Margrieta van Pasqueliijn
gehuwd met „den edelen ende erentfesten joncker Willem van Hattum, woenende tot Wijck”.
Zij hebben in 1596 geen kinderen.
Margrieta was een dochter van † Maximiliaan van Pasqueliijn en diens echtgenote Ida Tack. Deze Maximiliaan was ongetwijfeld de op 12 augustus 1534 geboren zoon van Alexander Pasqualini.
- b) Alexander van Pasqueliijn
wonende te Dusseldorp
- c) Lucretia van Pasqueliijn
gehuwd met Reynardt Hardtsfelt.
Dit echtpaar had op 7 oktober 1594 zijn aandeel in de nalatenschap verkocht aan de onder b genoemde Alexander.
- d) Camilla van Pasqueliijn
zij was moei(=tante) van de onder b genoemde Alexander, en moet wel de in voorgaand artikel genoemde dochter van de bouwmeester zijn.
- e) Catherina de Valle, weduwe van Johan (van) Pasqueliijn (m.i. de 2e zoon van Alexander sr.)
met haar 2 mondige dochters: Elizabeth en Mechtelt van Pasqueliijn.
- f) de weduwe van Reynaut van Lansberch
(haar naam wordt helaas niet genoemd)
met haar onmondige kinderen.

De onder b genoemde Alexander treedt in deze akte niet alleen voor zichzelf op, maar ook als gemachtigde van de onder d, e en f genoemde erfgenamen (procuratie's resp. van 10 oktober 1594, 17 januari 1595 en 10 december 1594).

Gelet op deze data en op de datum van de onder c genoemde verkoop zou men kunnen aannemen, dat Elizabeth Schouten in 1594 is overleden. Ze heeft dan haar echtgenoot 35 jaar overleefd. Van haar 4 kinderen leeft dan alleen nog Camilla, die m.i. ongehuwd is gebleven (ze wordt noch huisvrouw, noch weduwe genoemd).

Niet vermeld wordt de dochter Catherine; zij is wellicht jong gestorven.

Vanwege de volgorde, waarin de erfgenamen worden opgesomd, is aannemelijk, dat a, b en c kinderen zijn van de oudste zoon Maximiliaan, en dat de onder f genoemde weduwe van Reynaut van Lansberch een gehuwde dochter is van de tweede zoon Johan (de onder e genoemde 2 mondige dochters waren kennelijk nog ongehuwd).

De hierboven genoemde procuratie's waren alle geschreven „in Cleeffsche letteren”, waaruit te concluderen is, dat de familie nog steeds in het Rijnland woonde (met uitzondering van Margrieta).

In verband met de geboortedatum van de oudste zoon Maximiliaan (12-8-1534) zal het huwelijk tussen Alexander Pasqualini en Elizabeth Schouten wel in 1533 zijn gesloten. De bruidegom was ongeveer 40 jaar oud, zijn bruid m.i. aanzienlijk jonger, gezien de vele jaren dat zij hem overleefde. In de jaren van zijn verblijf in IJsselstein (ongeveer 1530 tot 1533) zal hij Elizabeth hebben leren kennen. Of het huwelijk in IJsselstein is gesloten of in Buren, waar zijn oudste zoon werd geboren, is niet bekend. Wel heb ik het sterke vermoeden, dat Elizabeth Schouten een **IJsselsteinse** jonge vrouw is geweest, omdat uit andere bronnen vaststaat, dat er in de 16e eeuw diverse personen met die familienaam in IJsselstein woonden.

Dat zou ook kunnen verklaren, waarom Elizabeth, hoewel wonende in het Rijnland, haar IJsselsteinse huis „De Moriaan” niet heeft verkocht: het was voor haar een band met haar geboortestad. Wellicht heeft zij zo nu en dan IJsselstein bezocht en dan gelogeed in haar eigen logement „De Moriaan”. Haar erfgenamen leden niet aan dat nostalgische gevoel en verkochten „De Moriaan” aan Harman Adriaenss. (van Eijck), de waard van het logement, die misschien al jaren op deze kans had gewacht.

Op grond van het voorgaande kom ik - met enig voorbehoud - tot het volgende overzicht:

